c.c. Z,T,DGPZ,DGES,PLAN,DIE,DNW.

MEMORANDUM

Van: Mr. M. van der Stoel

Datum: 16 april 1975

Aan: S

Onderwerp: Overleg Dublin: Europese Unie

Tijdens het weekend-overleg in Dublin van de EPS-ministers van BZ, was de zaterdagmiddag gewijd aan de bespreking van de Europese Unie in aanwezigheid van premier Tindemans. Sauvagnargues was nog op weg van Algerije naar Dublin; volgens Thorn had hij laten blijken dit gesprek niet zo belangrijk te vinden, e.e.a. tot begrijpelijke irritatie van de Belgen.

Thorn beperkte zich tot twee korte inleidende opmerkingen. In de eerste plaats vond hij dat aan de EMU moest worden vastgehouden, al waren de aanvankelijke verwachtingen op dit punt te optimistisch geweest. Voorts vroeg hij zich af of hij zich zou dienen te concentreren op het einddoel van de Unie, dan wel op een werkprogramma, te realiseren vóór bijvoorbeeld 1985.

Nørgaard drong aan op een pragmatische benadering en kwam met de bekende Deense bezwaren tegen het opbouwen van de Europese defensie. Kern van zijn betoog: laten we realiseren wat we al overeengekomen zijn te realiseren.

Genscher bepleitte een rapport in twee delen: het eerste deel over wat in de eerste 10 jaar realiseerbare punten zouden kunnen zijn, en het tweede deel over wat de uiteindelijke doelstellingen zouden dienen te zijn bij het Europese éénwordingsproces. In dit verband betoogde hij dat er toch een Europese Autoriteit zou dienen te komen die beslissingen kan nemen. Met een uitsluitend pragmatische aanpak komt men er niet.

Mijnerzijds ben ik Thorn bijgevallen over de noodzaak om vast te houden aan de EMU als doelstelling. Ik wees er overigens op dat het nimmer tot een Europese Unie zou kunnen komen als we thans niet erin zouden slagen het desintegratie-proces van de Gemeenschap te stuiten. In dit verband signaleerde ik een ander gevaar, namelijk dat grote landen binnen de Gemeenschap zich de gewoonte zouden aanmeten om onderling uit te maken wat in de naaste toekomst zou dienen te gebeuren, waarna er voor de kleinere landen weinig andere mogelijkheden zouden zijn dan middels de Europese Raad dit onderhandelingsresultaat te sanctioneren. Eraan herinnerend dat ik sprak namens de lidstaat van de Europese Gemeenschap die het meest supranationaal was ingesteld, zei ik dat Nederland nimmer bereid zou zijn een dergelijke formule te accepteren. Genscher zei dit eveneens onaanvaardbaar te achten, maar voegde daaraan, met een blik in de richting van Thorn, toe dat "niet iedereen in Duitsland in de zelfde richting dacht". Tot mijn spijt hebben de overige Benelux-partners op dit punt gezwegen.

In mijn verdere betoog heb ik het werk van de commissie Spierenburg kort gereleveerd, terwijl ik voorts heb gewezen op het belang van stappen op het punt van de Europese éénwording die de Europese burger meer rechtstreeks zouden kunnen aanspreken.

-Voor-

© BuZa, blok 4, 1975-1984 (Ministerie van Buitenlandse Zaken) inv.nr. 14216
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S03020

MEMORANDUM

Van: Mr. M. van der Stoel

Datum: 16 april 1975

Aan: S

Onderwerp:

Voor wat betreft een Europees defensie-beleid heb ik gesteld dat dit alleen verwezenlijkbaar zou zijn wanneer een gemeenschappelijk buitenlands beleid tot stand zou zijn gekomen. Wel zou reeds nu samenwerking mogelijk zijn op het punt van de defensieproduktie.

Rumor sprak zich uit voor Europese VERKIEZING en uitbreiding van de bevoegdheden van het Europese Parlement. Europa had te weinig gewicht in de wereld door haar verdeeldheid. Het politieke einddoel van de Europese éénwording diende te worden vastgehouden.

Callaghan verklaarde geschrokken te zijn van het verloop van de discussie. Als het Britse volk had kunnen meeluisteren, zou de uitslag van het referendum een zeer grote meerderheid van tegenstemmers te zien geven. Ook na het referendum zou Engeland niet verder kunnen gaan (later zwakte hij dit iets af door over de Britse bereidheid inzake nieuwe samenwerking te spreken, maar dit alles toch op een wijze die meer deed denken aan de Noordse samenwerking dan aan Europese integratie !). Sprekend over de Britse toetreding tot de EEG, zei Callaghan letterlijk "We have just made a big jump - we are not ready to make another jump". Enigerlei ontwikkeling in supranationale richting zou betekenen dat de "national state" zou worden ondermijnd. In dit verband noemde hij de problemen rond Wales en Schotland. Hij voelde niets voor enigerlei "blueprint for the future" - Europa had ook bij de huidige stand van samenwerking terdege een belangrijke rol in de wereld. Het Europese éénwordingsproces vergelijkende met de beklimming van de Mount Everest, zei Callaghan "first consolidate base camp five before you go to the top". Tot het "basis-kamp" behoorde overigens wel de door mij bepleitte gemeenschappelijke wapenproductie - niet een Europees defensiebeleid.

Van Elslande vroeg zich af of Europa wenste te worden opgeslokt door de Verenigde Staten of de U.S.S.R., dan wel zou proberen de eigen beschaving te verzekeren. Hij sprak zich onomwonden uit voor het einddoel van een federaal Europa. Thorn sprak in gelijke zin en liet zich bitter uit over het betoog van Callaghan. Zowel hij als Genscher beklemtoonde dat enigerlei vorm van organisatie van de verdediging van Europa binnen het raam van de NAVO niet diende te worden afgewezen. Fitzgerald zette zich vooral af tegen de stelling van Callaghan dat Europa nog steeds een belangrijke factor was in het wereldgebeuren.

Bepaalde conclusies zijn niet getrokken. Wel bleek een duidelijke kloof te bestaan tussen de opvattingen van de vijf aanwezigen van de oude zes enerzijds en de Britse en Deense opvattingen anderzijds, waarbij ik overigens aanteken dat Nørgard zich positiever uitliet dan Callaghan.

Vdl